



Die Gaste

HAYIR!

Hukuksuzluğun "Kanunileştirilmesi"ne



**OYUNUZ
HAYIR'LI
OLSUN!**

YETMESE DE HAYIR!

memleket için

HAYIR

Hukuksuzluğun "Kanunileştirilmesi"ne HAYIR!

Hukuk, en bilinen anlamıyla, bir toplumda kişiler ve kurumlar arasındaki karşılıklı ilişkinin belli kurallara bağlanmışlığını ifade eder. Bu nedenle, hukuk, bir kişi ya da kurumun, kendi dışındaki kişi ya da kurumlarla ilişkisinde yerine getirilmesi ve uyulması gereken yükümlülükleri ve sorumlulukları belirlediği formal bir metindir. Bu yönüyle hukuk, özel niteliktedir, özel hukuk olarak tanımlanır. Ancak karşılıklı ilişkilerde uyulması gereken yükümlülüklerin ve sorumlulukların yerine getirilmemesi durumunda yaptırımlar ve bu yaptırımları gerçekleştirecek bir özel güç gereklidir. İşte bu yaptırımlar (ceza hukuku) ve özel güç, yani devlet (kamu hukuku) hukukun ayrılmaz parçalarıdır.

Toplumsal ilişkiler ise, her şeyden önce ekonomik ilişkilerdir, yani üretim ilişkileridir. Bu nedenle de, hukuk, her durumda üretim ilişkilerine tabidir ve bu ilişkilerin fiili durumuna uygun olarak biçimlenir. Ancak hukukun en belirgin özelliği, üretim ilişkilerini ve bu ilişkilerde egemen olan durumu yalın, saf ve kesin biçimde tanımlamaz. Bunun yerine, egemen olan ile egemen olunan arasındaki ilişkiye genel bir ifade verir. Egemenlerin özel çıkarlarının genel çıkar olarak sunulmasıdır. Bu nedenle de, hukuk, giderek ekonomik ilişkileri doğrudan yansıtmaktan uzaklaşır, hatta onu tersyüz eder. Bunun sonucu olarak da, hukukun toplumdan ve toplumsal ilişkilerden bağımsız "üstün bir güç" olduğu yanlışlaması ortaya çıkar.

Oysa ki, hukuk, her durumda ekonomik ilişkilere ve ekonomik evrime göre değişen kurallar ve normlar bütünüdür. "Hukukun üstünlüğü" sözü, her durumda, verili bir evredeki ekonomik ilişkiler tarafından belirlenen kurallar ve normların, o ilişkiler var olduğu sürece varlığının kabul edilmesi ve onaylanması ilkesinden başka bir şey değildir. İlişkiler değiştiğinde, er ya da geç hukuksal kurallar ve normlar (yasalar, anayasalar vb.) bu değişikliğe uymak zorundadır. Eğer değişim, bir üretim ilişkisinden bir başka üretim ilişkisine geçişle ortaya çıkmışsa, kaçınılmaz olarak hukuk da böylesi temelsel bir değişime uygun olarak temelden değişir. Özel mülkiyete dayanan her üretim ilişkisinde hukuk, her şeyden önce bu özel mülkiyetin varlığıyla belirlenen ortak ve genel özelliklere sahiptir. Dolayısıyla bu ortak ve genel özellik içindeki değişim, özsel olarak egemen ilişkilerin değişimini içerdiğinden, hukuk da bu yeni egemen ilişkinin ifadesi olur. Özel mülkiyet düzeninde hukukun bu yeni biçimi, eski hukukun değiştirilmiş ve yeniden biçimlendirilmiş hali olarak ortaya çıkar.

Ancak her durumda, hukuk, ne denli değişirse değişsin, "hukukun üstünlüğü" kavramı varlığını sürdürür. "Hukukun üstünlüğü" kavramı, dün eski ekono-

mik ilişkilere uygun düşen hukuksal normlara ve kurallara uyulması demekken, şimdi yeni ekonomik ilişkilere uygun düşen hukuksal normlara ve kurallara uyulması halini almıştır. Diğer ifadeyle, hukuksal normlar ve kurallar değişmiş olmasına rağmen, bu normlara ve kurallara uyulması zorunluluğu değişmeden kalır. Bu nedenle, her egemen sınıf ya da kesim, kendi egemenliğine uygun yeni bir hukuk ortaya çıkartırken, yani eski hukuku tümüyle ya da kısmen değiştirirken, "hukukun üstünlüğü" anlayışına hiç dokunmaz, tam tersine "hukukun üstünlüğü"nü en öndeki savunucusu olarak ortaya çıkar. Böylece hukuk ne kadar değişikliğe uğrarsa uğrasın, onun belirlediği kurallara ve normlara uyulması mutlak, ilahi bir yasa olarak ilan edilir.

Bugün ülkemizde yaşanan olaylar ve AKP'nin yeni anayasa arayışı, kendisinin temsil ettiği sınıf ve tabakaların çıkarlarını temsil eden ve bu çıkarları her şeyin üstüne koyan bir siyasal ve hukuksal yapının ortaya çıkartılması çabasından başka bir şey değildir. AKP, bu yolla, kendisinin temsil ettiği kesimlerin çıkarlarına denk düşen hukuku üstün kılacağını varsaymaktadır. Ancak bütün sorun, bu yeni hukuksal yapının mevcut hukuksal yapıyı tümüyle değiştirip değiştirmeyeceğidir. Diğer bir ifadeyle, mevcut laik hukuk sisteminin yerine şeriate dayanan bir hukuk sisteminin geçirilip geçirilmeyeceğidir.

Asıl olan "hukukun üstünlüğü" değil, verili koşullarda varolan hukuka uygun olarak hareket edilmediğidir. İster değiştirilmek istenen hukuk olsun, ister değiştirilmiş yeni bir hukuk olsun, her durumda hukuk, toplumsal ilişkilerde uyulması zorunlu olan ve uymayanların devlet gücüyle uydurulduğu kurallar ve normlar bütünüdür. Hukuktan söz edilen yerde, bu hukukun ortaya koyduğu kurallara ve normlara herkesin uyacağı ve uymayanların uydurulacağından söz ediliyor demektir. Belli bir hukuk varlığını sürdürürken yeni bir hukuk ortaya çıkarmak bir şeydir, varolan hukuku hiçe saymak, onu yok kabul etmek başka bir şeydir. Ülkemizin somut tarihsel gerçeği, birinci durumdan daha çok ikinci duruma ilişkindir.

"Demokrasi" ise, değişen toplumsal ilişkilerine bağlı olarak değişik iktidarların ortaya çıkabileceğini öngörürken, aynı zamanda temel hukuksal yapının değişmezliğini esas alır. Bu bağlamda "demokrasi", fiili güç ilişkileri ne denli değişirse değişsin, egemen sınıflar arasındaki ilişkilerin anayasada ifadesini bulan belli bir "consensus"a dayalı olarak sürdürülmesi demektir. Eğer bir siyasal iktidar bu "consensus"u ortadan kaldırmaya yönelirse, açıktır ki, egemenler arasındaki ilişki kökten değişime uğramıştır ya da siyasal iktidar aracılığıyla böyle bir kökten değişime uğra-

tilması istenmektedir.

Egemenlere bağlı olarak ortaya çıkan bu "anayasa" değişim istemi ya da girişimi, her durumda "alttakiler" tabii oldukları ya da olacakları yeni bir kurallar ve normlar bütünlüğü ortaya çıkartır. Hukuksal olarak nasıl ifade edilirse edilsin, bu kurallar ve normlar, kesin olarak "alttakiler" in, yani yurttaşların hak ve özgürlüklerini değil, yeni egemenlere karşı yükümlülüklerini ve görevlerini saptar. Bu nedenle de, egemenler arasındaki iktidar mücadelesinin bir aracı ve yansıması olan hukuk ve anayasa tartışmaları, birincil dereceden sadece egemenlerin, yani yönetenlerin değil, yönetilenlerin kaderini belirler.

Tüm bunlara mahkemelerin ve yargıçların siyasal iktidarın istediği türden kararlar alabilmesi ve bu yolla yasadışı, hukuk dışı uygulamalara "yasal" görünüm kazandırılması örnekleri de eklendiğinde, ülkede sözcüğün gerçek anlamıyla bir hukuktan, hukuk devletinden ve "hukukun üstünlüğü"nden söz etmenin olanaksız olduğu açıkça görülecektir.

Böylesine hukuksuzluğun, hukuk dışılığın kolayca uygulanabileceği, yasaların kolayca bir yana itildiği, görmezlikten gelindiği bir ülkede, açıktır ki, anayasa da, anayasal hukuk da hiçbir bağlayıcılığa sahip değildir. Aynı biçimde, anayasanın "temel toplumsal mutabakat metni" olduğuna ilişkin hukuksal düşünce ve kanı da geçerli değildir. Bu durumda, AKP'nin mevcut anayasaya aykırı yasalar çıkarması ve icraatta bulunması ne kadar "meşru" ise, hiçbir "mutabakat" (consensus) aramaksızın meclisteki çoğunluğuna dayanarak bu hukuksuzluğu "meşru"laştıracak yeni bir anayasa yapmaya kalkışması da o kadar "meşru" olmaktadır. Esas olan hukuksuzluktur, yasa koyucuların kendi yaptıkları yasalara uymamalarıdır.

Eğer bir toplumda, yasa koyucular ve yasaları uygulamakla yükümlü olanlar kendi koydukları yasaları çiğniyorlar, yükümlülüklerini yerine getirmiyorlarsa ya da yasaları fiilen uygulanamaz hale getiriyorlarsa, o toplumda hukuktan, hukuk devletinden ya da hukukta ifadesini bulan bir toplumsal düzenden söz edilemez. Böyle bir toplumda, hukuka uymakla yükümlendirilmiş her kesim ve herkes, bu hukuka uymama hakkına sahiptir, **artık hukuk hiç kimseyi bağlamaz**. 1789 Fransız Devrimi'nde "İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi"nde ifadesini bulan "**direnme hakkı**", bu koşullarda tüm yurttaşların hakkı ve görevidir.

Bu hak ve görev, bugün 16 Nisan referandumunda "**HAYIR**"da kendisini somutlar.

HAYIR, direnme hakkının, mevcut, ama değiştirilmek istenen anayasal çerçevede kullanılması demektir.